

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 4.8.2009
COM(2009) 390 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Доклад за конкурентоспособността на Европа по отношение на цифровите
технологии**

Основни постижения на стратегията i2010 през периода 2005—2009 г.

{SEC(2009) 1060}

{SEC(2009) 1103}

{SEC(2009) 1104}

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Доклад за конкурентоспособността на Европа по отношение на цифровите
технологии**

Основни постижения на стратегията i2010 през периода 2005—2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Ключови постижения на i2010.....	4
2.1.	Тласък напред в развитието на единния пазар за предприятия и потребители ...	5
2.2.	Стимулиране в Европа на научните изследвания и иновациите в областта на ИКТ	7
2.3.	Гарантиране на облагодетелстването на всички граждани от ИКТ	9
3.	Въздействие на i2010 върху държавите-членки.....	10
4.	Перспективи — бъдещи политически предизвикателства	11
5.	Заклучение	14

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европа продължава да е водеща в световен мащаб в областта на съвременните информационни и комуникационни технологии (ИКТ). Системата World Wide Web, стандартът GSM за мобилна телефония, стандартът MPEG за цифрово съдържание и технологията ADSL — всички те бяха изобретени в Европа. Запазването на тази водеща позиция и превръщането ѝ в конкурентно предимство представляват важни политически цели. Ето защо през 2005 г. Комисията представи стратегията i2010 за укрепване на лидерството на Европа в областта на ИКТ и за оползотворяване на предимствата на информационното общество за растеж и работни места в Европа¹. В рамките на тази стратегия бяха очертани конкретни политически мерки:

- **за тласък напред в развитието на единния пазар за предприятия и потребители** чрез премахване на регулаторните пречки и по-голяма съгласуваност на регулирането в сектора на далекосъобщенията и аудиовизуалните медийни услуги (по-специално телевизия и видео по заявка);
- **за стимулиране на научните изследвания и иновациите в областта на ИКТ** чрез обединяване на публичното и частното финансиране за научноизследователска дейност и нейното съсредоточаване в области, в които Европа е или може да стане световен лидер, като например развитието в дългосрочна перспектива на технологията за мобилни далекосъобщения, която ще доведе до революционни изменения в безжичните широколентови комуникации, или електронното регулиране на устойчивостта (ESC), което спомага за предотвратяване на пътнотранспортни произшествия с автомобили в случай на внезапни маневри или върху хлъзгав път;
- **за гарантиране, че всички граждани са облагодетелствани** от водещата позиция на Европа в областта на ИКТ по-специално чрез достъпни за всички първокласни административни онлайн услуги; по-безопасен, по-интелигентен, по-чист и енергийно по-ефективен транспорт и чрез осигуряване на лесен достъп до културното наследство на ЕС със създаването на европейската цифрова библиотека.

През последните четири години мерките в областта на ИКТ затвърдиха тяхната роля като основен двигател на европейската икономическа и социална модернизация и направиха Европа по-устойчива в кризисни времена. Днес те са неотменна съставна част на основната европейска политика за растеж и работни места. Всички държави-членки на ЕС обръщат особено внимание на ИКТ в своята политика и ги считат за ключов фактор за своя растеж и за работни места по обновената Лисабонска програма. i2010 оказва въздействие и в други области на политиката, като например относно единния пазар и Програмата за потребителите. Понастоящем политиката в областта на ИКТ се осъществява чрез различни инструменти като например структурни фондове или фондове за развитие на селските райони.

¹ „i2010 – Европейско информационно общество за растеж и трудова заетост“ — COM(2005) 229.

ИКТ и особено широколентовият интернет са ключов елемент на Европейския план за икономическо възстановяване². На ИКТ се дължи половината от растежа на производителността в ЕС, а наличните високоскоростни широколентови мрежи са от ключово значение за нови работни места, нови умения, нови пазари и намаляване на разходите. Те са крайно необходими за предприятията, административните услуги и функционирането на съвременната икономика. Това бе признато в подкрепените от Европейския съвет предложения на Комисията за ускоряване на икономическото възстановяване чрез интелигентни инвестиции на сума до 1,02 милиарда EUR в широколентови мрежи в селски райони.

2. Ключови постижения на i2010

i2010 бе замислена като стратегическа рамка за политиките на ЕС в областта на информационното общество и медиите. Тя описва общите политически усилия за насърчаване на отворена и конкурентоспособна цифрова икономика в цяла Европа и подчертава за първи път значението на ИКТ за подобряване на качеството на живот. Нейната крайна цел е да се завърши изграждането на единния пазар за продукти и услуги на ИКТ в полза на европейските потребители, предприятия и администрации.

Водената по линия на i2010 политика в подкрепа на конкуренцията и в полза на потребителите даде множество реални резултати:

- Все повече европейци използват интернет. Делът на редовните потребители на интернет нарасна от 43 % през 2005 г. на 56 % през 2008 г.; повечето от тях използват интернет почти всекидневно и разполагат с високоскоростен достъп до интернет. Редовното използване на интернет също така обхваща все по-голяма част от населението, като най-бързо расте броят на потребителите от групи в неравностойно положение (неактивните лица, с по-ниско образование и тези от възрастовата група 55—64 години).
- Европа се превърна в световен лидер в областта на широколентовия достъп до интернет. Степента на разпространение нараства бързо и със 114 милиона абоната Европа представлява най-големият световен пазар. Половината от всички европейски домакинства и над 80 % от европейските предприятия разполагат с фиксирана широколентова връзка, като при три четвърти от тях средната скорост на теглене на данни от интернет е над 2 Mbps. С широколентов достъп до интернет разполагат 93 % от населението на ЕС-25 срещу 87 % през 2005 г.
- Високата степен на разпространение на широколентовия достъп доведе до по-голямо използване на напредничащи услуги. Европейците бързо променят своите навици, като възприемат нови начини за комуникация. 80 % от редовните потребители на интернет се занимават с дейности с растящ интерактивен характер — например комуникации, използване онлайн на финансови услуги, споделяне и създаване на ново съдържание и участие в иновативни процеси.

² Вж. „Европейски план за икономическо възстановяване“ — COM(2008) 800 — и „Да инвестираме днес за бъдещето на Европа“ — COM(2009) 36.

- Степента на насищане с мобилни телефони превиши 100 %, като се увеличи от 84 % от населението на ЕС през 2004 г. на 119 % през 2009 г. Така Европа е световен лидер по степен на насищане с мобилни телефони, тъй като за САЩ и Япония тя е около 80 %. Потребителите прекарват повече време в разговори и обмен на текстови съобщения на цени, които са поне с 34,5 % по-ниски отколкото през 2004 г., включително спад със 70 % на таксите за роуминг от 2005 г. насам.
- Европа постигна бърз напредък в предоставянето и използването на 20-те административни услуги, предоставяни онлайн и подлежащи на сравнителен анализ. Делът на предоставяните изцяло онлайн услуги за гражданите нарасна на 50 % през 2007 г. (27 % през 2004 г.), а за предприятията — на 70 % (58 % през 2004 г.). Една трета от европейските граждани и почти 70 % от предприятията в ЕС използват онлайн административни услуги.
- Финансирани от ЕС научни изследвания в областта на ИКТ изиграха ключова роля за значителното развитие в Европа в някои промишлени сектори като например микро- и наноелектрониката, здравеопазването и програмата на ЕС за пътна безопасност. Европа е родина и на важни научноизследователски постижения като например технологията въз основа на гигантския магнитосъпротивителен ефект, която доведе до революция в производството на твърди дискове и бе отличена с Нобеловата награда по физика за 2007 г., както и технологията ADSL, на която се базира съвременният ширококолов достъп до интернет.
- Политиката относно ИКТ в нарастваща степен се превръща в елемент от общата политика. Държавите-членки разпознаха значението на ИКТ за производителността и растежа, както и потенциала на ИКТ за постигане на широка гама от социално-икономически цели. Сега много държави-членки преследват цялостни национални стратегии в областта на ИКТ с цели, които са сходни с тези на инициативата i2010.

Това са някои от основните успехи за изминалите четири години³. Въпреки че потенциалът все още не е напълно оползотворен, цялостните постижения на i2010 могат да се оценят обаче най-добре чрез тяхното съпоставяне с целите, поставени през 2005 г. за трите стратегически стълба на инициативата.

2.1. Тласък напред в развитието на единния пазар за предприятия и потребители

Една от най-важните области, в която политиката относно ИКТ бе от значение за европейците, е утвърждаването на единния пазар в далекосъобщенията и аудиовизуалните медийни услуги за благото на гражданите.

Това бе ключовата стратегическа цел по първия стълб на i2010:

Цел 1: единно европейско информационно пространство, предоставящо достъпни и сигурни високоскоростни ширококолови комуникации, богато и разнообразно съдържание, както и цифрови услуги.

³ В приложения работен документ на службите на Комисията SEC(2009) 1060 се дава изчерпателен списък на всички действия, предприети в рамките на i2010 през периода 2005—2009 г.

Разпокъсването на европейския пазар от 500 милиона потребители спъва във вреда на предприятията и потребителите постигането на икономии от мащаба. Това е дори още по-силно изразено в случая с цифровата икономика; не съществуват технически причини, поради които националните граници да следва да възпрепятстват потоците на създаване на благосъстояние. Комисията активно се стремеше да отвори сектора на електронните съобщения за конкуренцията, да премахне регулаторните пречки, да повиши съгласуваността на регулирането и да създаде условия за равнопоставеност на европейските оператори, промишлени предприятия и потребители. Тя се застъпи за по-координиран подход спрямо радиочестотния спектър и за потенциалното използване на „цифровия дивидент“ във всички държави-членки. С двата регламента относно роуминга се целеше създаването на европейски вътрешен пазар за потребителите и предприятията⁴.

Реформата на регулаторната рамка за електронните съобщения, която подлежи на приемане в близко време, ще подобри допълнително единния пазар по няколко начина. Най-важното е, че с нея на потребителите ще бъдат предоставени по-големи възможности за избор и подобрена прозрачност, като те ще бъдат защитени по-добре срещу пробиви в сигурността и по отношение на личните данни, а също и срещу спам чрез насърчаване на конкуренцията в нови мрежи. Нов регулаторен орган на европейско равнище следва да спомогне за гарантиране на лоялна конкуренция и по-голяма съгласуваност на националното законодателство. Същевременно националните регулаторни органи ще придобият по-голяма независимост. Година след година, годишните доклади за напредъка относно регулаторната рамка за електронните съобщения показваха, че правилата в подкрепа на конкуренцията в Европа стимулираха конкуренцията, инвестициите и иновациите, цените се понижаваха и сега потребителите разполагат с по-големи възможности за избор, повече права и услуги с по-добро качество.

Пускането през май 2009 г. на ръководството eYou Guide бе важна стъпка за укрепване на правата на потребителите чрез обясняване на разбираем език на европейското законодателство, приложимо към света на интернет. В това първо многоезично онлайн ръководство за правата на потребителите в Европа се разглеждат ключови области на защитата на потребителите на интернет, включително неприкосновеност на личния живот, защита на личните данни, безопасност и сигурност на интернет, онлайн реклама, авторско право и пазаруване онлайн⁵.

Телевизията претърпява период на големи промени и Комисията спомогна чрез подкрепа за цифровото радиоразпръскване и мобилната телевизия Европа да остане на челна позиция в това развитие. Въз основа на принципа „държава на произход“, бяха договорени актуализирани правила относно съдържанието, които да проправят пътя за нови аудиовизуални услуги, обхващащи не само различни начини за осъществяване (наземен, мобилен, спътников, чрез интернет), но и различни формати (интерактивна телевизия, видео по заявка, социални мрежи и т.н.). Днес Европа разполага с ясни правила за доставчиците на аудиовизуални медийни услуги и качеството на програмите остава гарантирано чрез ограничения за рекламите в документалните предавания,

⁴ Регламенти (ЕО) № 544/2009 и (ЕО) № 717/2007 относно роуминга в обществени мобилни телефонни мрежи в рамките на Общността и за изменение на Директива 2002/21/ЕО относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги.

⁵ <http://ec.europa.eu/eyouguide>.

новинарските емисии и детските програми. Освен това действието на правилата за съдържанието, което носи расистки характер или подбужда омраза, бе разширено и за услуги по заявка⁶.

Подкрепата на Комисията за кинематографията по линия на програмата MEDIA на ЕС, която бе удължена за периода 2007—2013 г. с бюджет от 755 милиона EUR, спомогна за появата на екраните по света на филми и съдържание, създадени в ЕС. Без подкрепата на ЕС много филми, спечелили световна слава, просто нямаше да напуснат държавата, в която са създадени⁷. Европейската добавена стойност се изразява не само във финансирането на тези артистични продукции, но и в запознаването с европейския живот и култура на широка международна публика чрез разпространението на европейски филми в рамките на Европа и извън нея.

2.2. Стимулиране в Европа на научните изследвания и иновациите в областта на ИКТ

През първото десетилетие на 21-и век ЕС изостава от други части на света и особено спрямо САЩ, Япония и Южна Корея по отношение на НИРД в областта на ИКТ. Поради това той започна амбициозни изследователски програми за преодоляване на изоставането и в подкрепа на ориентирана към бъдещето НИРД. През последните пет години ЕС се зае с интензивно догонване на световните лидери, докато през следващите години той ще се стреми да заеме водеща позиция в света по отношение на научните изследвания в областта на ИКТ.

Този подход е отразен в общата цел по втория стълб на i2010:

Цел 2: качество на световно ниво по отношение на изследванията и иновациите в областта на ИКТ чрез преодоляване на изоставането спрямо основните конкуренти на Европа.

За тази цел Европейският съюз прие най-големия досега бюджет за изследвания и иновации в областта на ИКТ — над 10 милиарда EUR за ИКТ по 7-та рамкова програма и Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации (CIP)⁸ за периода 2007—2013 г., за да спомогне за пораждането на следващата вълна на икономически растеж и да стимулира прехода към общество с ниски емисии на парникови газове.

Днес електронни инфраструктури като GEANT, гридове, суперкомпютри и хранилища на данни са катализатори на ново „научно възраждане“ за стимулиране на благоденствието и растежа. Успехът на схемата за бъдещите и нововъзникващите технологии показва необходимостта от увеличаване на инвестициите във високорискови

⁶ Директива за аудиовизуалните медийни услуги, 2007/65/ЕО.

⁷ например „La Vie en Rose“, „Das Leben der Anderen“, „Die Fälscher“, „Gomorra“, „Slumdog Millionaire“.

⁸ Програмата за подкрепа на политиката в областта на ИКТ по Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации (CIP) представлява един от основните финансови инструменти по линия на инициативата i2010, който се изпълнява през периода 2007—2013 г. с бюджет от 728 милиона EUR. Тя стимулира иновациите и конкурентоспособността чрез по-широкото възползване на гражданите, правителствата и предприятията и особено МСП от ИКТ, http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/index_en.htm.

преобразяващи научни изследвания, за да се гарантира запазване в дългосрочна перспектива на конкурентоспособността на Европа в областта на ИКТ⁹.

Освен това бе поставено началото на новаторски публично-частни партньорства. Съвместните технологични инициативи *Artemis* и *Eniac* за вградени компютърни системи и в областта на наноелектрониката са насочени към технологии, които са от решаващо значение за запазване на конкурентоспособността на преработвателната промишленост — от автомобилостроенето и авиокосмическата промишленост до енергийното оборудване и здравните технологии. Започна работата по инициативата „Интелигентна заобикаляща среда“ (*Ambient Assisted Living*), която цели Европа да се превърне в център за разработване на нови цифрови технологии за по-възрастното европейско население. Тези инициативи спомагат европейската промишленост да постигне водещи позиции в света и увеличават инвестициите в НИРД чрез предоставяне на стимули както за промишлеността, така и за държавите-членки. За период от шест години за тези три инициативи бяха заделени над 6 милиарда EUR.

Европейският съюз е с потенциал да стане лидер и в бъдещия интернет. Комисията започна работа по публично-частно партньорство, което би могло да постигне напредък в разработването на организацията и архитектурата на бъдещ интернет, предлагащ по-бърз пренос на повече данни, повече адреси IP, по-голяма сигурност, по-добра защита на неприкосновеността на личния живот и на личните данни, както и по-лесно ползване — интернет, който е отворен, оперативно съвместим и спомага за иновации, конкуренция и алтернативи. Това ще разшири използването на радиочестотната идентификация (RFID) и на уеб услугите. Новата инициатива се базира върху съществуващи научноизследователски приоритети; например в рамките на проекта FIRE (*Future Internet Research and Experimentation* — „Изследвания и експериментирание по бъдещия интернет“) започна предлагането на услуги за изследователската общност за експериментирание с нови модели за мрежи и услуги. Също и при европейските технологични платформи се тръгна по нов път чрез тяхното функциониране като отворени платформи за сътрудничество между промишлеността, университетите и изследователските институти.

Сега Европа може да се опре на тези важни постижения за ускорено преодоляване на своето изоставане в научните изследвания по ИКТ. Разходите за научни изследвания обаче са само средство, а не самоцел. Пускането на пазара на иновативни продукти и услуги е от ключово значение за ЕС по отношение на растежа, работните места и конкурентоспособността. Макар някои държави-членки да заемат челни места в световните класации за нововъведения, неравенството в готовността за иновации се запазва. Поради това от решаващо значение е по-силното и по-координирано удареие върху научноизследователската дейност и иновациите. През март 2009 г. бе публикувана обновена стратегия за научноизследователската дейност и иновациите в областта на ИКТ в Европа¹⁰. Тя цели утвърждаване на водещата роля на Европа в областта на ИКТ, улесняване на появата на нови пазари и предприятия за ИКТ и повишаване на привлекателността на Европа за инвестиции в умения, научни изследвания и иновации.

⁹ „Към нови граници в ИКТ — стратегия за научноизследователска дейност в областта на бъдещите и нововъзникващите технологии в Европа“ — COM(2009) 184.

¹⁰ „Стратегия за НИРД и иновации в ИКТ в Европа: по-високи цели“ — COM(2009) 116.

2.3. Гарантиране на благодетелството на всички граждани от ИКТ

i2010 включи за първи път редица инициативи, които отчитат демографските проблеми на Европа, като на централно място в политиката се поставят гражданите и се изтъкват икономическите аспекти на различните схеми.

Цел 3: информационно общество, което обхваща всички, предоставя висококачествени административни услуги и подобрява качеството на живот.

Това важи особено за областта на електронното здравеопазване, в която европейските политики водят до подобряване на здравето и физическото състояние на европейците, като същевременно са от полза за производителността в сложните и скъпо струващи системи за здравеопазване в държавите-членки и повишават конкурентоспособността на европейския здравен сектор. През 2008 г. бе поставено началото на две ключови политически инициативи: първата е за улесняване на достъпа на пациентите до телемедицински услуги и за стимулиране на развитието на пазара; втората инициатива подпомага държавите-членки да се справят с проблема за трансграничната оперативна съвместимост на системите за електронни здравни досиета в интерес на гражданите и на пазара. Електронното здравеопазване спада и към приоритетните области, обхващани от инициативата на Комисията за водещи пазари, която цели ускоряване на пазарния растеж чрез схеми за подобряване на трансграничното сътрудничество и на предоставянето на здравни услуги.

Електронното правителство, т.е. предоставянето по електронен път на административни услуги, е друга водеща област на политиката, като сега над 50 % от административните услуги са изцяло на разположение в режим онлайн. Оперативната съвместимост на услугите на електронното правителство все още представлява сериозен проблем. Въпреки че все още малко граждани използват ИКТ за взаимодействие с публичните администрации, техният брой непрекъснато нараства. През последните четири години в центъра на политиките относно електронното правителство бе преходът от „обслужване на едно гише“ към услуги, съсредоточени върху гражданите. С приетия през 2006 г. 5-годишен план за действие Комисията и държавите-членки се ангажираха да осигурят реални ползи за всички европейци. Подготвителната схема *eParticipation* („Електронно участие“) показва как използването на нови технологии може да доведе до по-голямо обществено участие чрез предоставяне на гражданите на нови инструменти, за да бъдат чути. Осъществяваните понастоящем в рамките на СІР широкомащабни пилотни проекти относно оперативната съвместимост на електронните системи за обществени поръчки и за паневропейско признаване на електронната самоличност ще спомогнат за оползотворяване на икономическия потенциал на електронното правителство в целия ЕС.

i2010 цели също така да покаже как ИКТ могат да подобрят качеството на живот на гражданите. Това бе основната цел на политиката за електронно приобщаване (*eInclusion*) от 2005 г. насам. През 2008 г. бе поставено началото на инициативата „Електронно приобщаване: бъди част от него!“, чиято кулминация бе министерската конференция *eInclusion* във Виена. Други примери включват инициативи, целящи засилване на правата на хора с увреждания, както и на лица в напреднала възраст и в социално неравностойно положение. Предвид на тясната взаимовръзка между уменията в областта на ИКТ и приобщаването към обществото и трудовия пазар, Комисията извърши задълбочен преглед на грамотността на населението в Европа по отношение на цифровите технологии.

През 2005 г. по линия на i2010 бяха предложени три водещи инициативи. Инициативата „*Интелигентна заобикаляща среда*“ показва как ИКТ спомага за решаване на проблемите със застаряването на населението. С лансираната през 2006 г. *инициатива за интелигентни автомобили* се подкрепя създаването на по-интелигентни, по-безопасни и по-чисти превозни средства. В близко бъдеще автомобилите, участващи в сериозно пътнотранспортно произшествие, сами ще набират телефонен номер 112 за помощ. Тази инициатива също така привлече вниманието на световните медии към научните изследвания в ЕС относно пътната безопасност и потребителите бяха информирани за ползите от тези принципно нови системи за безопасност, основаващи се на ИКТ. През 2008 г. станяхме свидетели на раждането на *Europeana* — европейската мултимедийна онлайн библиотека, музей и архив с повече от три милиона книги, карти, звукозаписи, фотографии, архивни документи, репродукции на картини и филми от културни институции, достъпни чрез уебпортал на всички официални езици в ЕС¹¹. Също през 2008 г. по линия на i2010 се отговори на едно от големите бъдещи предизвикателства чрез стартирането на инициатива относно *ИКТ за устойчив растеж*, при която ударението се поставя върху приноса на ИКТ за енергийната ефективност.

3. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА i2010 ВЪРХУ ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ

Инициативата i2010 намери практическо приложение във всички държави-членки чрез национални стратегии. Някои от тях представляват общи стратегии относно ИКТ, докато други се отнасят до политиката в по-специфични области като например широколентовия достъп, електронното приобщаване, електронното здравеопазване, електронното обучение и електронния бизнес.

Националните стратегии са подложени на постоянно преработване и актуализиране като част от Лисабонския процес. Почти всички планове отразяват в голяма степен целите на стратегията i2010.

Първата вълна от национални стратегии в областта на ИКТ започна след приемането през 2005 г. на i2010, а втората вълна последва неотдавна. Националните стратегии в областта на ИКТ показват как на практика функционира отвореният метод на координиране: някои страни явно прибягват към импулси от други държави-членки. В центъра на националните стратегии от първо поколение относно широколентовия достъп бе осигуряването на широколентов достъп на 100 % от населението; сега ударението се поставя върху по-високите скорости, широколентовия достъп като част от задължението за предоставяне на универсална услуга или върху обхващането и на домовете от влакнестооптичната инфраструктура.

По-новите стратегии обхващат нови области извън споделяните от всички държави-членки

Финландия планира да въведе 1 Mbps скорост на предаване на данните като задължение за предоставяне на универсална услуга до 2010 г. и 100 Mbps за всички потребители до 2015 г. *Германия* планира пълно покритие с широколентов достъп до 2010 г. и поне 50 Mbps скорост на предаване на данните за 75 % от домакинствата в страната до 2014 г. Няколко държави-членки също така поставят ударение върху нуждата от широколентов достъп на достъпна цена. *Франция* цели да постигне до 2012 г. пълно покритие с широколентов достъп при максимален размер от 35 EUR на месечната такса. *Португалия* обръща най-голямо внимание на влакнестооптичната инфраструктура, напредничавите широколентови услуги и високоскоростните мрежи за нуждите на научните изследвания.

¹¹

www.europeana.eu

приоритети за ширококолов достъп, административни онлайн услуги и грамотност по отношение на цифровите технологии. Много от по-малките държави-членки сега се стремят да станат водещи в европейски мащаб.

Някои държави въвеждат нови теми в дневния ред относно ИКТ като например щадящи околната среда информационни технологии, харта на правата в информационното общество, правни мерки за недискриминация и достъпност или нови начини за развитие на предоставяните по електронен път административни услуги, уменията и на цифровата грамотност или модели за стимулиране на развитието на цифровото съдържание.

4. ПЕРСПЕКТИВИ — БЪДЕЩИ ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Досегашните успехи на Европа се основаваха на последователен стремеж към лоялна конкуренция на пазарите на далекосъобщенията и към пазар без граници за цифрово съдържание и медийни услуги. Лидерството на Европа по отношение на технологиите се дължи на нейните непрекъснати усилия за създаване на необходимата критична маса на НИРД във възникващите нови направления на ИКТ. Тя притежава голяма способност да извлече полза от своите културни ресурси, като например своя динамичен и успешен филмов и медиен сектор и европейската цифрова библиотека. Тази обща политическа ориентация остава валидна и за в бъдеще.

Но успехът на стратегията на ЕС в областта на ИКТ през последните четири години трябва да бъде разглеждан в глобална перспектива. Днес става ясно, че **Европа рискува да загуби своите конкурентни предимства** дори в области, в които е световен лидер, когато се касае за нови и иновативни разработки. Например Европа се наложи като световен лидер в областта на ширококоловия интернет, но силно изостава от Япония и Южна Корея по отношение на високоскоростните влакнестооптични мрежи. По сходен начин успехът на Европа в областта на мобилните комуникации не се пренесе в областта на безжичния ширококолов достъп, където Азия се утвърждава като световен лидер. Освен това Европа е встрани от върховете световни постижения по отношение на услугите и приложенията на интернет, като САЩ доминират в новите интерактивни уебприложения и особено при блоговете и социалните мрежи.

Поради това Европа се нуждае от **нова програма в областта на цифровите технологии**, за да отговори на нововъзникващите предизвикателства, да изгради най-добрата инфраструктура в света и да оползотвори потенциала на интернет като двигател за растеж и основа за отворени иновации, творчество и приобщаване. На Европейския съвет през декември 2008 г. бе отправен призив за разработването на европейски план за иновации, където ИКТ биха били ключови технологии. Необходимо е Европа да си постави по-високи цели със стратегии за растеж, за да тласне напред икономическото възстановяване и да остане на световно ниво във високотехнологичните сектори; да изразходва по-ефективно бюджетите за научни изследвания, така че блестящите идеи да намират пазарна реализация и да пораждат нов растеж; чрез ИКТ да се осигури растеж на производителността, за да се компенсира застой в БВП със започналото намаляване на работната сила вследствие на пенсионирането на родените в следвоенния бум в раждаемостта¹²; да се спомага за

¹² Прогнозира се заетостта в ЕС да намалее с около 19 милиона души към 2060 г. вследствие на намаляването на населението в работоспособна възраст. Това означава, че производителността

нови, по-интелигентни, по-чисти технологии, които могат да помогнат на Европа да постигне четирикратно по-голям растеж¹³, и да се използват мрежови инструменти за възстановяване на доверието в Европа като отворено и демократично общество. Комисията възнамерява да започне обществено онлайн допитване по девет ключови области за бъдещите политики на Европа относно ИКТ и медиите¹⁴:

- (1) *Оползотворяване на ИКТ като двигател за икономическо възстановяване и основен фактор за изпълнението на Лисабонската програма за растеж и работни места.* Това е от решаващо значение при сегашната икономическа и финансова криза, както и за постигане на икономическите цели на Европа в дългосрочна перспектива.
- (2) *Повишаване на ролята на ИКТ в прехода към по-устойчиво общество с ниски емисии на парникови газове.* Ударението ще се постави върху ИКТ за насърчаване на отговорно енергопотребление в домакинствата, транспорта, енергетиката и преработвателната промишленост и оползотворяване на потенциала за значителни икономии на енергия. Интелигентното измерване на консумацията на енергия, ефективното осветление, „изчислителните облаци“ (cloud computing) и разпределеният софтуер ще преобразят схемите на използване на енергийните източници. Основаващи се на ИКТ решения ще бъдат от съществено значение за успеха на усилията на Европа за управление на прехода към устойчива икономика.
- (3) *Повишаване на постиженията на Европа в научните изследвания и иновациите в областта на ИКТ.* Въпреки постиженията през последните години, европейската НИРД непрекъснато е изправена пред нови предизвикателства. Силната база в Европа за НИРД в областта на ИКТ е от решаващо значение, тъй като пробивите в ИКТ са ключови за решаването на множество проблеми като например по здравеопазването, потребностите на едно застаряващо общество, сигурността и неприкосновеността на личния живот, както и на прехода към икономика с ниски емисии на парникови газове.
- (4) *Създаване на икономика, която да е свързана на 100 % в мрежа чрез високоскоростен и отворен интернет, достъпен за всички.* Трябва да бъде оползотворен потенциалът на високоскоростната инфраструктура за икономическо възстановяване, дългосрочен растеж и иновации в Европа. Това ще бъде от решаващо значение, за да останат високоскоростните, отговарящи на бъдещите потребности мрежи отворени за подпомагане на иновациите в нови услуги и съдържание за и от всички потребители в онлайн сферата.
- (5) *Укрепване на единния онлайн пазар.* Все още не сме постигнали изграждането на единен онлайн пазар въпреки значителния напредък през последните години. Европа все още е изправена пред проблеми с правната разпокъсаност,

ще трябва да бъде източникът на бъдещ икономически растеж. Според направена неотдавна оценка растежът на производителността на труда в ЕС ще клони към дългосрочната историческа средна стойност от 1¾ % съгласно COM(2009) 180 — „Справяне с последиците от застаряването на населението в ЕС: доклад от 2009 г. за застаряването на населението.

¹³ „Doubling Wealth, Halving Resource Use“ („Удвояване на благосъстоянието при намаляване наполовина на използването на ресурси“) от Weizsäcker, A. Lovins and H. Lovins (1995 г.).

¹⁴ Допитването по темите (5) и (6) по-долу ще бъде осъществено съвместно от генералните дирекции „Информационно общество и медии“ и „Вътрешен пазар“.

разплащателните системи, сигурността, неприкосновеността на личния живот и други пречки, които обезсърчават предприятията и потребителите да преминат към използването на цифрови технологии. Това важи и за пазара на цифрово съдържание, където разпокъсаността затруднява европейските граждани да получат достъп до пълната гама от предлаганите в целия ЕС богати и културно разнообразни онлайн оферти.

- (6) *Насърчаване на творчеството на потребителите* Новата цифрова среда (Web 2.0 и последващите разработки) предлага безпрецедентен шанс за разгръщане на творчеството на европейските граждани. Днес интернет представлява интерактивен политически форум, динамична социална мрежа и огромен източник на знания. Благодарение на новите платформи и услуги, даващи възможност за участие, потребителите се превърнаха в активни участници, производители или съчетание от производители и консуматори, така че от съществено значение е въвеждането на нови политики, които да насърчават потребителите за творчество и участие.
- (7) *Укрепване на позицията на ЕС като важен фактор в развитието на ИКТ в световен мащаб.* Трайният успех на съвременните ИКТ зависи от отвореността и сътрудничеството в международен мащаб, както и от отсъствието на ограничения за интернет по отношение на трафика, сайтовете, платформите и вида на свързаното оборудване, а също и от липсата на цензура. Той зависи също така от нашата способност да се справяме с глобални предизвикателства като например международното управление, сигурността, неподходящото съдържание и неправомерните действия, неприкосновеността на личния живот, защитата на личните данни и новото обширно адресно пространство (IPv6), многоезичните идентификатори и т.н. Решаването на много от тези проблеми е възможно само на международно равнище. Но често е трудно да бъде чуто гласът на Европа.
- (8) *Предоставяне на съвременни и ефикасни административни услуги, които да са достъпни за всички.* Електронното правителство в нарастваща степен се превръща в реалност в държави-членки. Трябва обаче да продължат усилията за повишаване на оперативната съвместимост между публичните администрации. За постигане на тази цел, Комисията от своя страна предложи продължаване на успешната програма IDABC („Оперативно съвместимо предоставяне по електронен път на административни услуги на публичните администрации, бизнеса и гражданите“), като внесе предложение за нова програма за подкрепа на оперативно съвместими решения за публичните администрации (ISA)¹⁵, и продължава работата си по преработване на европейската рамка за оперативна съвместимост, с която се цели определянето на общите правила и принципи за сътрудничество между администрациите на държавите-членки и институциите на ЕС¹⁶. Използването на ИКТ в училищата нарасна значително; Лисабонските цели за съответно оборудване и свързване към интернет на всички училища в Европа вече са постигнати. Приложенията на електронното обучение и електронното здравеопазване могат значително да подобрят качеството на образованието и здравеопазването в целия ЕС. Но предимствата от всички тези

¹⁵ Вж. COM(2008) 583 окончателен.

¹⁶ Вж. <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/7728>.

приложения все още не са напълно оползотворени. Необходимо е да избегнем възникването на нови цифрови разделения. Системата WWW предлага сега нови възможности за по-активно участие на потребителите, но това е и предизвикателство към публичните администрации, тъй като позволява на гражданите да преразгледат своите взаимоотношения с властите.

- (9) *Използване на ИКТ за подобряване на качеството на живот на гражданите на ЕС* чрез отваряне на хранилищата на европейското културно наследство и осигуряването на онлайн достъп до тях. Инициативата от 2008 г. за електронно приобщаване (eInclusion) показва неговото социално-политическо и икономическо значение и „моделът eInclusion“ сега е най-подходящ за преодоляване на основните проблеми, водещи до социално неравностойно положение, свързани с фактори като възрастта, образованието, пола и местоположението. При сегашния икономически спад съществува особено голям риск за обезправените лица да бъдат изолирани в още по-голяма степен от обществото и трудовия пазар.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Постиженията на инициативата i2010 и начините, по които тя намери практическа реализация в държавите-членки, дават представа за динамичността и разнообразието от схеми, които могат да бъдат генерирани от иновативни политики. i2010 постави основите на съвременното общество, опиращо се на ИКТ. Днес ширококоловите мрежи са неотменна част от политическия дневен ред.

Но на Европа предстои да вземе важни решения как да изгради безпроблемно свързана цифрова икономика, спомагаща за възстановяването. Освен това през следващите години се очаква интернет да се превърне в съществена услуга, която да бъде от решаващо значение за нашето пълноценно участие в обществото.

За възползване от тези възможности, Комисията призовава държавите-членки и заинтересованите страни активно да сътрудничат през следващите месеци до началото на 2010 г. за разработването на нова програма относно цифровите технологии, така че Европа да може да излезе от сегашната криза с по-силна, по-конкурентна и по-отворена цифрова икономика, действаща като двигател за растеж и иновации в Европа.